

কবিতা
গল্প
আৰু
ভিন্ন
প্ৰসংগ

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

কবিতা, গল্প আৰু ভিন্ন প্ৰসংগ

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

পৰামিত্ৰ
পুস্তক

অসমৰ নিচুকনি গীত
এক ৰূপৰেখা
ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

অসমৰ নিচুকনি গীত ৃ এক ৰূপৰেখা।

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

ভালপাওঁ তোমাক পৃথিৱী

ড° কৰবী গগৈ, ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস
বিনয় বিকাশ গগৈ

ভালপাওঁ তোমাক পৃথিৱী

ড° কৰবী গগৈ
ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস
বিনয় বিকাশ গগৈ

অনুষ্ঠান আয়োজন

সংস্কৃতির আলোচনা প্রসংগ

সম্পাদনা : ড° লুইছ গগৈ

অনুষ্ঠান
আয়োজন

সম্পাদনা

ড° লুইছ গগৈ

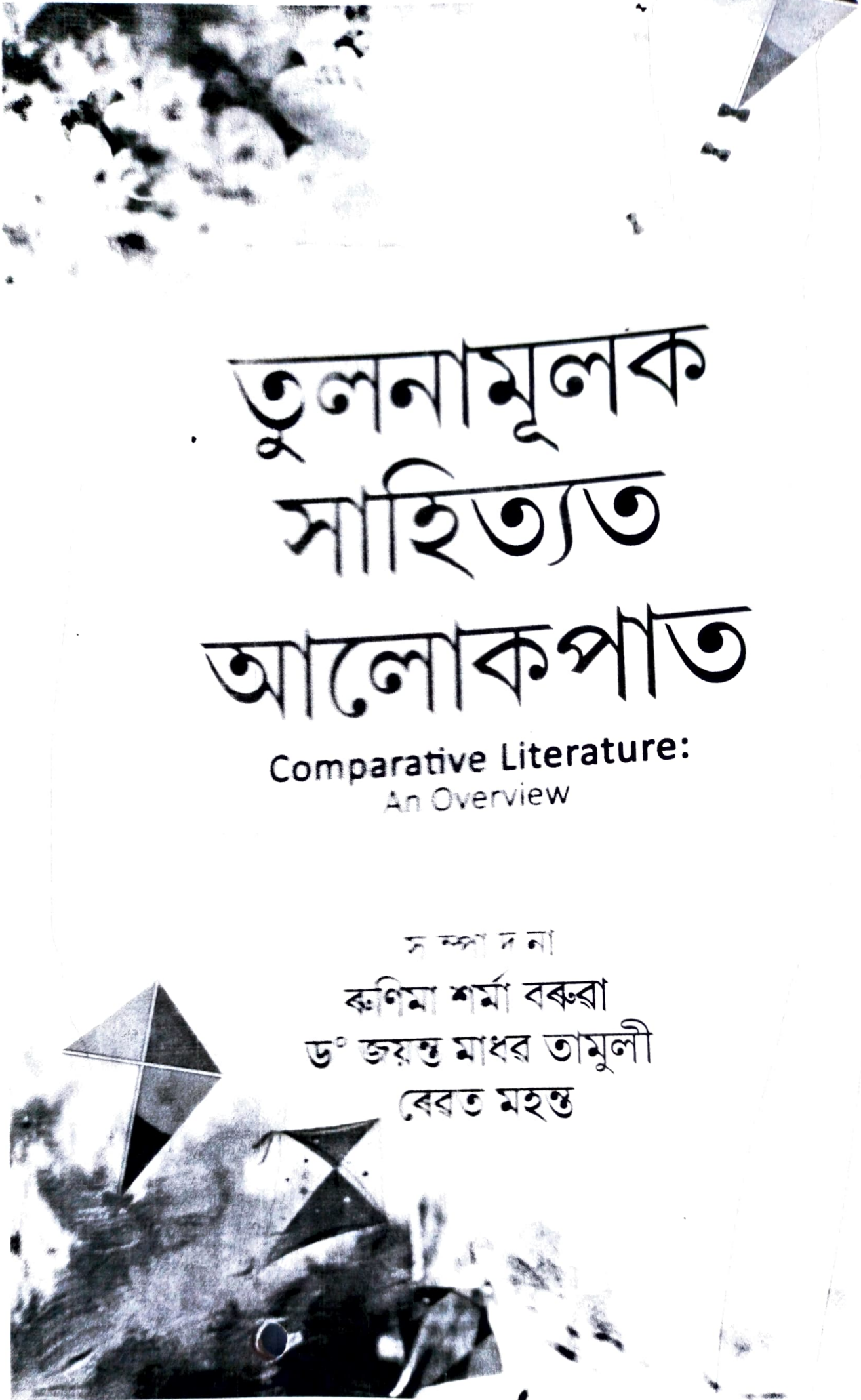
হৰেকৃষ্ণ ডেকাৰ চুটিগল্প : এক আলোচনা

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত চুটিগল্পৰ ধাৰাটোৱে আৰম্ভণি কালৰ পৰাই শক্তিশালী ৰূপত প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে। বসৰাজ বেজবৰুৱাই আৰম্ভ কৰা এই চুটিগল্পৰ ধাৰাটোত বৰ্তমান সময়লৈকে অনেক উচ্চ পৰ্যায়ৰ গল্প ৰচনা হৈছে। বেজবৰুৱাৰ 'ভদৰী', বিৰিঞ্চি বৰুৱাৰ 'আঘোণী বাই', ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ 'গল্পৰ', 'গ্ৰহণ', সৌৰভ চলিহাৰ 'গোলাম', যোগেশ দাসৰ 'কলপটুৱাৰ মৃত্যু', মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ 'সংস্কাৰ', মহিম বৰাৰ 'কাঠনিবাবী ঘাট', লক্ষ্মীনন্দন বৰাৰ 'সখা দামোদৰ', বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যৰ 'মাকণৰ গোসাই' আদি গল্প বিশ্ব সাহিত্যত শ্ৰেষ্ঠত্ব প্ৰতিপন্ন কৰা গল্পসমূহৰ সমপৰ্যায়ৰ বুলি বিবেচিত হৈছে। বিশেষকৈ 'আবাহন' যুগত গজগজীয়াকৈ প্ৰতিষ্ঠা হোৱা অসমীয়া কথা সাহিত্যৰ ধাৰাত 'ৰামধেনু' যুগৰ গল্পসমূহে বিশালতা আৰু উদাৰতা প্ৰদান কৰিলে। সেই পৰম্পৰাক অধিক চহকী কৰি তুলিলে উত্তৰ ৰামধেনু যুগৰ আৰু পৰৱৰ্তীকালৰ অসমীয়া গল্পকাৰসকলে। অপূৰ্ব শৰ্মা, বিপুল খাটনিয়াৰ, ইমৰাণ শ্বাহ, নিৰুপমা বৰগোহাঞি, নীৰোদ চৌধুৰী, অতুলানন্দ গোস্বামী, হোমেন বৰগোহাঞি, স্নেহ দেৱী, ৰেবতী মোহন দত্ত চৌধুৰী (শীলভদ্ৰ) আদি গল্পকাৰে নিজস্ব শৈলীৰে চহকী কৰি যোৱা অসমীয়া চুটিগল্পৰ ধাৰাটোত কুৰি শতিকাৰ নব্বৈৰ দশকত সংযোজন হোৱা, জগতত কবি হিচাবে খ্যাতি লভা হৰেকৃষ্ণ ডেকাই কথা সাহিত্যতো খোজ পেলালেও নব্বৈৰ দশকতেহে গল্পকাৰৰ ৰূপত প্ৰতিষ্ঠা নিকপকপীয়া হৈ পৰে। ৰামধেনু যুগৰ গল্পত গঢ় লোৱা যি শৈলী বা পৰম্পৰাই গল্প সাহিত্যক অধিক চহকী কৰিছিল, পৰৱৰ্তী যুগৰ গল্পকাৰে সেই পৰম্পৰাৰ মাজত থকা কিছুমান প্ৰৱণতাক তেওঁলোকৰ লেখনিৰ মাজেৰে প্ৰতিৰোধ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰিছিল। বিশেষভাৱে এনে প্ৰতিৰোধ চকুত পৰিছিল কথনভংগী আৰু বিষয় প্ৰকাশৰ আংগিকত। যদিও সবহভাগ গল্পকাৰে পৰম্পৰাগত নীতিৰেই

সাহিত্য : অনুধাবন- অবধাৰণ

১. আলি-দোমোজাৰ পৰা এই বাটেদি গৈ থকা কবিগৰাকী ১৫৩
ড° সত্যকাম বৰঠাকুৰ
২. চৰিতপুথিৰ আধাৰত মহাপুৰুষ ১৬৬
শঙ্কৰদেৱ আৰু চৈতন্যদেৱ : এটি অধ্যয়ন
ড° বিপুল মালাকৰ
৩. মাইল্ছ ব্ৰহ্মন আৰু অসম ১৭৩
ড° মৃদুল শৰ্মা
৪. অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰী ১৯৬
ড° ৰত্নকান্ত হাটীমতা
৫. অমূল্য বৰুৱাৰ কবিতা : এক চমু আলোচনা ২০৪
ড° যাদবেন্দু বৰা
৬. চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটিগল্প : সামান্য জীৱনৰ অসামান্য প্ৰকাশ ২১৪
ড° প্ৰাপ্তি ঠাকুৰ
৭. চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটিগল্পত অসমীয়া প্ৰাম্য জীৱনৰ প্ৰতিফলন ২২৭
ড° শিখামণি শৰ্মা
৮. আন্তোন চেখভ আৰু আৱাহন যুগৰ গল্প সাহিত্য ২৩৮
চুইটি বৰা
৯. মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ উপন্যাসত নাৰীবাদী চেতনা ২৪৭
দুৱৰি শৰ্মা তামুলী
১০. মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ 'মামৰে ধৰা তৰোৱাল' : এক বিশ্লেষণ ২৫৭
ড° বিনীতা চহৰীয়া
১১. হৰেকৃষ্ণ ডেকাৰ চুটিগল্প : এক আলোচনা ২৬৩
ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস
১২. কুল শইকীয়াৰ গল্পৰ দুটা দিশ ২৭৪
সুৰঞ্জনা শৰ্মা
১৩. অসমীয়া প্ৰগতিশীল চুটিগল্প : এটি চমু আলোচনা ২৮১
টুনুজ্যোতি গগৈ, সীমা ভূঞা
১৪. অসমীয়া শিশু সাহিত্যৰ সংক্ষিপ্ত বুৰঞ্জী ২৯৭
ড° লুইছ গগৈ

তুলনামূলক সাহিত্যত আলোকপাত

Comparative Literature:
An Overview

সম্পাদনা
কুণিমা শর্মা বৰুৱা
ড° জয়ন্ত মাধৱ তামুলী
ৰেবত মহন্ত

তুলনামূলক সাহিত্যত
আলোকপাত

সম্পাদনা

কুণিমা শর্মা বৰুৱা, ড° জয়ন্ত মাধৱ তামুলী আৰু
ৰেবত মহন্ত

পুৰাণ
প্ৰকাশ

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু ফকীৰমোহন সেনাপতিৰ সাহিত্যিক অৱদান : এক তুলনাত্মক পৰ্যালোচনা

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস*

১.০ আৰম্ভণি :

“চুল তাৰ কবেকাৰ বিদিশা নিশা
মুখে দেখেছি শ্ৰাবস্তীৰ কাৰুকাৰ্য।।”

—বাংলা কবি জীৱনানন্দ দাসৰ দৰেই অজান অনাক্ষৰী প্ৰাচীন অসমীয়া
কবিৰ বিহুগীতত স্পন্দিত হৈছিল একেই অনুভূতি

“মুখলৈ কি চাবা পূৰ্ণিমাৰ জোন যেন
হাত যেন মৃগালৰ ঠাৰি।
চকুলৈ কি চাবা পদুমৰ পাহি হেন,
দাঁত যেন মুকুতাৰ শাৰী।।”

—বিহুগীতেই হওঁক বা বনগীত হওক বা অন্য লোক-সাহিত্যই হওক,
তুলনা নকৰাকৈ আমি একো ক'ব নোখোজোঁ। তজ্জুৰ এফালে দগা দি আমি
জীৱনটোক জোখোঁ। জীৱনৰ বেছিখিনি সময় আমাৰ সুখ-দুখ, আশা-আকাঙ্ক্ষাৰ
বস্তুখিনি তুলনা কৰোঁতেই পাৰ কৰোঁ। এফালে ৰাখো প্ৰাচুৰ্য্যৰ বৈভৱ, আনফালে
অভাৱ-অনাটনেৰে জৰ্জৰিত জীৱনৰ আশাহত বেদনাৰ তৰঙ্গ। এই তুলনাৰে আমি

* মুৰব্বী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, কলিয়াবৰ মহাবিদ্যালয়।

সূচীপত্ৰ :

তুলনামূলক সাহিত্য /১৫

১২ ৰুণিমা শৰ্মা বৰুৱা

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য আৰু অসমত ইয়াৰ সম্ভাৱনা /২১

১৩ ড° প্ৰাপ্তি ঠাকুৰ

তুলনামূলক সাহিত্য আৰু দুটি কবিতাৰ তুলনাত্মক বিচাৰ /২৮

১৪ ড° নীলমোহন ৰায়

শৰৎচন্দ্ৰ চট্টোপাধ্যায়ৰ 'মন্দিৰ' আৰু বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যৰ 'মাকনৰ গোসাঁই'

গল্প : এটি তুলনামূলক আলোচনা /৩৭

১৫ ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু ফকীৰমোহন সেনাপতিৰ সাহিত্যিক অৱদান : এক

তুলনাত্মক পৰ্যালোচনা /৪৬

১৬ ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

শিল্পসুৰমাৰ দিশেৰে শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ বৰগীতৰ এক তুলনামূলক

আলোচনা /৫৭

১৭ প্ৰেৰণা তালুকদাৰ

মাধৱ কন্দলী আৰু কাম্বনৰ বামাংগণৰ মৌলিকতা /৬১

১৮ অলংকৃতা গোস্বামী

ৰূপালীম আৰু প্ৰবন্ধস্বামীনী নাটকৰ তুলনামূলক আলোচনা /৭৯

১৯ বেৰত মহন্ত

নিৰ্বাচিত অসমীয়া কবিতাত আলোকপাত

নিৰ্বাচিত অসমীয়া কবিতাত আলোকপাত

মুখ্য সম্পাদক

ড° খগেন শইকীয়া

সম্পাদক

ড° হেমন্ত বৰা মৃদুল দত্ত

সূচীপত্ৰ

নলিনীবালা দেৱীৰ 'পৰম তৃষ্ণা' কবিতাত বহস্যবাদৰ প্ৰতিফলন/৭

ড° খগেন শইকীয়া

যতীন্দ্ৰ নাথ দুৱৰাৰ 'সোণোৱালী দেশ' /১৪

ড° মিনতি পাঠক হাজৰিকা

হিতেশ্বৰ বৰবৰুৱাৰ কবিতা 'কবি' : এটি আলোচনা /১৯

ড° মৌচুমী ভাগৱতী

অসমীয়া ৰোমাণ্টিক কবিতা আৰু ৰঘুনাথ চৌধাৰীৰ কেতেকী /২২

তিলোত্তমা ভূঞা

ৰমন্যাসিক কবি ৰঘুনাথ চৌধাৰী আৰু ৰড্‌ছৰ্থৰ এক তুলনামূলক আলোচনা /২৮

গুণজিত কলিতা

ৰত্নকান্ত বৰকাকতীৰ বিশ্বহৰণ /৩৪

নৱজিৎ বৰুৱা

দেৱকান্ত বৰুৱাৰ আমি দুৱাৰ মুকলি কৰোঁ /৩৯

মৌচুমী মালাকাৰ

দেৱকান্ত বৰুৱাৰ 'অসার্থক' : এক আলোকপাত /৪৫

চুইটি বৰা

'নদী' : ৰাম গগৈৰ অনন্য কৃতি /৫০

শিখামণি চহৰীয়া

মমতাৰ চিঠি /৫৬

ড° মৌচুমী শৰ্মা

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতাত ৰমন্যাসিক আধুনিকতা আৰু

'দ্বৌপদী' : এক আলোচনা /৬২

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতাত ৰমন্যাসিক আধুনিকতা আৰু 'দ্রৌপদী' : এক আলোচনা

ড° জয়ন্ত কুমাৰ দাস

বিংশ শতিকাৰ পঞ্চাশৰ দশকৰ মধ্যস্তৰৰ পৰা আধুনিক কবিতাৰ অনুশীলন কৰিবলৈ লোৱা নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰ কবিতাই ৬০ৰ দশকৰ শেহৰ ফালে পূৰ্ণতা পায়। কবিতাৰ মাজেৰে কবিতাৰ নতুন সূত্ৰ আগবঢ়াই এগৰাকী প্ৰতীকবাদী কবিৰ দৰেই শব্দৰ যোগেদি শব্দাতীতৰ আৰু আমাৰ বোধশক্তিৰে আয়াসতে ঢুকি নোপোৱা ভাৱনাৰ চিত্ৰৰ সন্ধানত ব্ৰতী হোৱা এগৰাকী আধুনিকতাবাদী কবি ৰূপে নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰী অসমীয়া সাম্প্ৰতিক কবিতাৰ জগতখনত এক উজ্জ্বল তৰা হৈ আজি জিলিকি আছে। তেখেতৰ কবিতাৰ মাজত বিচাৰি পোৱা যায় তাৎক্ষণিক বিপন্ন জগত এখনৰ পৰা বিচাৰি অনা কবিতাৰ বাবে উপযুক্ত বিষয়ৰ চয়নৰ লগতে বিষয় সম্পৰ্কিত তাৎক্ষণিক আৰু একান্তই ব্যক্তিগত আবেগিক প্ৰতিক্ৰিয়া। কবি গৰাকীয়ে এই আবেগিক ক্ৰিয়াক কেতিয়াবা ৰূপক (Metaphor)ৰ ৰূপত, কৰবাত প্ৰতীক (Symbol)ৰ দৰে আৰু কেতিয়াবা চিত্ৰকল্প (Image)ৰ জৰিয়তে মূৰ্ত কৰিবলৈ যত্নপৰ হোৱা দেখা গৈছে। এগৰাকী ৰমন্যাসিক, আধুনিকতাবাদী কবি হৈয়ো এগৰাকী এক্সপ্ৰেচনিষ্ট কবিৰ দৰে মূৰ্ত আৰু বিমূৰ্ত (Concrete and Abstract)ৰ ভাব আৰু অৰ্থপ্ৰকাশক শব্দৰ প্ৰয়োগ